

Национално сдружение на българските Европейски клубове - NABEC

ГЛАСУВАНЕТО ЗА ЕВРОПА Е ВАШЕ ПРАВО И ВАШЕ ЗАДЪЛЖЕНИЕ

София, 2024

Съфинансирано от
Европейския съюз

„Гласуването за Европа е ваше право и ваше задължение“ е образователен наръчник, предназначен за повишаване на осведомеността на избирателите, особено на тези, които ще гласуват за първи път на европейски избори. В него те могат да се запознаят с ролята на Европейския парламент като изразител на гласа на европейските граждани. Чрез предоставената информация в наръчника, те ще могат мотивирано да гласуват на европейските избори, 6 - 9 юни 2024 г.

Наръчникът е разработен в рамките на проект „Намерете, вдъхновете, реагирайте, подберете, трансформирайте/ Find, Inspire, React, Select, Transform - FIRST“, Grant Agreement № COMM/SUBV/2024/E/101155976, по програма на Европейския парламент.

Темата за европейските избори е засегната в контекста на гражданската информираност и създаване на положително отношение относно смисъла, значението и отговорността към гласоподаването. Съдържанието на материалите е подбрано и адаптирано за нивото на средното образователно.

Материалите са разработени от проф. д-р Ингрид Шикова, експерт европейска интеграция и политики на Европейския съюз.

Методически и технически са оформени от д-р Красимира Василева, експерт неформално образование, председател на NABEC.

Наръчникът е подготвен в помощ на учителите и учениците от двете национални мрежи – Национално сдружение на българските европейски клубове и Училища – посланици на Европейския парламент в България.

Той може да се ползва и от всеки, който иска да бъде информиран за ролята и функциите на Европейския парламент и ориентиран в изборителния процес за неговите членове.

Подкрепата на Европейския парламент за изготвянето на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява възгледите само на авторите и Парламентът не може да носи отговорност за каквото и да е използване на информацията, съдържаща се в нея.

Настоящата публикация е на разположение в pdf формат на адрес:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=61554974262189>

<https://eubgschool.eu/bg/za-proekta/subitiq>

© NABEC - FIRST

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР

РАЗДЕЛ 1. Европейският парламент

1.1. Европейският парламент в развитие	4
1.2. Как функционира Европейският парламент?	11
1.3. Как се вземат решенията в Европейския съюз?	23
1.4. Европейски политически партии	33

РАЗДЕЛ 2. Европейският депутат

2.1. Един ден от живота на европейския депутат	41
--	----

РАЗДЕЛ 3. Право на глас

3.1. Правото за гласуване от древността до наши дни	46
---	----

РАЗДЕЛ 4. Избори за Европейски парламент, 2024

4.1. Какви са правилата за гласуване на избори за членове на Европейския парламент от Република България?	56
4.2. Постери за първите избори за Европейски парламент, 1979 г.	61

РАЗДЕЛ 5. Дидактически материали

5.1. Образователни пиеси - Европейски диалози	66
5.2. Проверка на знанията - тестове	76
5.2.1. Проверка на знанията за Европейския парламент	76
5.2.2. Проверка на знанията за европейските избори	84

ПРЕДГОВОР

Как посреща Европейският съюз динамичните предизвикателства на 21-ви век? Какви са трудностите и преодолими ли са те? Ще съумеят ли европейските лидери да поведат Европа напред, за да ѝ осигурят благоденствие и водеща роля в глобализирания свят? Това са само част от въпросите, вълнуващи всички, които възприемат стария континент като свой дом. Вдъхването на нов живот на европейския проект изисква задължително осигуряване на неговата подкрепа от европейските граждани. Днес на Европа ѝ трябва хладни глави за решаване на проблемите и посрещане на предизвикателствата и горещи сърца да я обичат и да защитават страстно демокрацията.

Европейските избори на 6-9 юни 2024 г. са част от демократичния процес, в който участват гражданите на Европейския съюз. Участието в изборите е право и задължения. Гласуването е израз на гражданската ангажираност към нас самите, към страната ни, към Европа. Не трябва да забравяме, че нашите предци са се борили за правото на глас.

В подготовката на този наръчник ни събра надеждата и желанието в Европа да има мир, демокрация и прогрес, Европа да бъде място, в което младите хора се развиват и осъществяват мечтите си, събра ни споделеното схващане, че демократичното възраждане на европейската интеграция изисква усилен просветителска дейност, а училищата имат основополагаща роля в процеса на създаване на активни европейски граждани.

В каква Европа искат да живеят младите хора, каква е тяхната Европа? От темите, които обсъждат могат да бъдат извлечени ясни послания. Европа на младите излъчва енергия, дух, амбиция, бъдеще. Те са загрижени за мира и сигурността, за климата и околната среда, за здравето на европейците, за създаването на интелигентни градове, за осигуряване на екологичен транспорт, за все по-активното използване на изкуствения интелект в помощ на хората, за европейските ценности и европейския начин на живот.

Млади хора, търсете, вдъхновявайте, реагирайте, избирайте, трансформирайте, бъдете отговорни, със свободен творчески ум, общувайте, създавайте и нека сърцето ви води в трудни моменти. Европейската интеграция е сложен процес, но си струва всички усилия. Пътят не е лесен, но трябва да бъде изминат с желание и воля. Това е вашата Европа, Европа, в която ще живеете. Гласувайте за нея!

РАЗДЕЛ 1. Европейският парламент

1.1. Европейският парламент в развитие

Предшественик на Европейския парламент е **Общата асамблея** на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) – първата европейска общност, създадена в началото на 50-те години на миналия век.

Асамблеята за първи път заседава на 10 септември 1952 год. със 78 представители от първите шест държави - основателки (Франция, Федерална Република Германия, Италия, Нидерландия, Белгия и Люксембург). По това време тя е форум за дискусии и консултации, но няма законодателни правомощия.

Първото заседание на Общата асамблея на Европейската общност за въглища и стомана на 10 септември 1952 г. в Страсбург.

През 1958 год. Асамблеята се разширява до 142 члена във връзка със създаването на Европейската икономическа общност (ЕИО) и Европейската общност за атомна енергия (Евратом)). Тя е преименувана на **Европейска парламентарна асамблея**.

На 30 март 1962 год. името ѝ се променя неофициално на Европейски парламент. Това наименование е одобрено от Единния европейски акт от 1987 г.

Общ поглед към Парламентарната асамблея 1958 г.

Първоначално членовете на Европейския парламент са определяни от националните парламенти на държавите-членки на трите Европейски общности. Това означава, че преди въвеждането на преки избори, евродепутатите имат двоен мандат – те са членове на националните парламенти и на Европейския парламент.

Историческо събитие - 19 март 1958 г.

Членовете на Европейския парламент първоначално седят подредени по националност, но след по-малко от два месеца вече се подреждат в залата според политическите си идеологии (ляво-дясно) и така седят и до днес.

На 20 септември 1976 год. в Брюксел са подписани решението и актът за избор на депутати в Европейския парламент чрез всеобщо пряко гласуване, които влизат в сила през юли 1978 год. след ратифициране от всички държави членки.

Гласуване на първите преки избори за Европейски парламент 1979 г.

Първите преки избори за Европейски парламент се провеждат между 7 - 10 юни 1979 год.

Първото заседание на пряко избрания Европейски парламент 1979 г.

https://multimedia.europarl.europa.eu/bg/video/simone-veil-first-president-of-the-elected-parliament_B001-0107

Първият председател на Европейския парламент след провеждането на преките избори е жена – **Симон Вейл**.

Симон Вейл: първата жена председател на пряко избрания Европейски парламент

Удостоена е с наградата „Карл Велики“ през 1981 г., която се дава за значителен принос към европейското единство.

През 2008 г., Симон Вейл е избрана за член на Френската академия (Académie Française). Върху церемониалния меч, който получава всеки член на Академията, са гравирани три неща: нейният номер 78651 в концентрационния лагер Аушвиц, мотото на Френската република „Свобода, Равенство, Братство“ и мотото на Европейския съюз „Обединени в разнообразието“.

През 2011 г. еспланадата пред главната сграда на Европейския парламент в Брюксел е наречена Агора Симон Вейл (Agora Simone Veil) в нейна чест. След смъртта ѝ на 30 юни 2017 г. Антонио Таяни - председател на Европейския парламент отдаде почит на Вейл, като я нарече „великия

председател на Европейския парламент, съвестта на ЕС, борец срещу антисемитизма и защитник на правата на жените.“ Нейното послание за жените и антисемитизма остава актуално и до днес.

останки са погребани в Пантеона в Париж, наред с най-великите французи.

През юли 2018 г. нейните тленни

Нарастване на броя на членовете на Европейския парламент

С разширяването на Европейската общност и по-късно на Европейския съюз, се увеличава и броят на евродепутатите.

Членовете на Европейския парламент - от 78 до 751

Първоначално в Общата асамблея участват 78 представители на държавите основателки - Франция, Федерална Република Германия, Италия, Нидерландия, Белгия и Люксембург.

Когато Дания, Ирландия и Обединеното кралство се присъединяват към Европейските общности на 1 януари 1973 г. (първото разширяване) броят на евродепутатите е увеличен на 198.

С членството на Гърция на 1 януари 1981 г., към Европейския парламент се присъединяват 24 гръцки евродепутати.

На 1 януари 1986 г. броят на местата в Европейския парламентар нараства от 434 на 518 с включването на 60 испански и 24 португалски евродепутати.

След обединението на Германия броят на членовете на ЕП нараства от 518 на 567.

Присъединяването на Австрия, Швеция и Финландия през 1995 г. доведе до увеличаване на броя на евродепутатите до 626.

Голямото разширяване на Европейския съюз с 12 държави наложи необходимостта от преразглеждане на броя и разпределението на местата в Европейския парламент. Максималният брой на членовете на ЕП беше увеличен до 732.

С присъединяването на България и Румъния на 1 януари 2007 г. броят на местата в парламента временно беше увеличен до 785, за да включи членовете на ЕП от двете нови държави членки.

След изборите през 2009 год., проведени от 4 до 7 юни, броят на местата в Европейския парламент беше намален на 736.

Договорът от Лисабон (който влезе в сила на 1 декември 2009 г.) определи максималния брой от 751 евродепутати.

На 1 юли 2013 год. максималният брой места беше временно увеличен, за да бъдат включени 12-те хърватски членове на ЕП.

За изборите през 2014 г. общият брой на мандатите отново беше определен на 751.

След изборите през 2019 год. и след напускането на Европейския съюз от Обединеното кралство, Европейският парламент наброява 705 евродепутати.

На изборите през 2024 г. гражданите ще гласуват за 720 евродепутати.

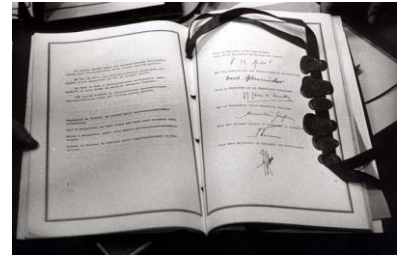

Пленарно заседание на Европейския парламент

Нарастване на правомощията на Европейския парламент

От институция с консултативни функции, Европейският парламент постепенно се превръща в истински законодател.

На 22 април 1970 г. Европейският парламент получава правомощия по отношение на бюджетните въпроси. Бюджетните му правомощия са засилени с втори договор, подписан в Брюксел на 22 юли 1975 г.

Подписване на Единния европейски акт на 17 февруари 1986 г. Люксембург

Съществено нарастване на правомощията на Европейския парламент се осъществява от т.нар. Единен европейски акт, подписан на 17 февруари 1986 г. Той засилва ролята на парламента в законодателната процедура в някои области, включително и по отношение на одобряването на договори за присъединяване и асоцииране на нови държави.

Договорът за Европейския съюз от 7 февруари 1992 г. бележи началото на истинската метаморфоза на Европейския парламента в съзаконодател в редица области на вземането на решения. Европейският парламент получи и правомощието за окончателно одобряване на членовете на Европейската комисия, което дава възможност за политически контрол върху изпълнителната власт в лицето на Комисията.

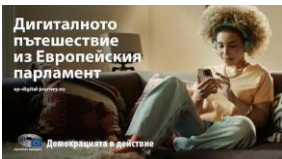
Договорът от Амстердам от 2 октомври 1997 г. разшири процедурата за съвместно вземане на решение до повечето области на законодателството, превръщайки Парламента в равноправен съзаконодател заедно със Съвета. Назначаването на председателя на Комисията вече подлежи на одобрение от Европейския парламент.

Договорът от Ница, влязъл в сила на 1 февруари 2003 г. разшири законодателните правомощия на Европейския парламент в още области.

Договорът от Лисабон влезе в сила на 1 декември 2009 г. и утвърди т.нар. „обикновена законодателна процедура“. Тя стана най-широко използваната процедура за вземане на решения, обхващаща всички важни области на политиките, в която Европейският парламент има ролята на пълноправен съзаконодател.

ИЗВОД: През годините с всеки нов договор, правомощията на Европейския парламент се разширяват и понастоящем той има важна роля в европейския законодателен процес.

Допълнителна информация:

- Опознай Парламента 360o – дигитално пътешествие
<https://360-experience.digital-journey.europarl.europa.eu/>

- Европейският парламент - функции, правомощия, начин на работа - <https://www.youtube.com/watch?v=nettBdg77hM>

1.2. Как функционира Европейският парламент?

Състав на Европейския парламент

председател.

След оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз., броят на евродепутатите бе намален от 751 на 705.

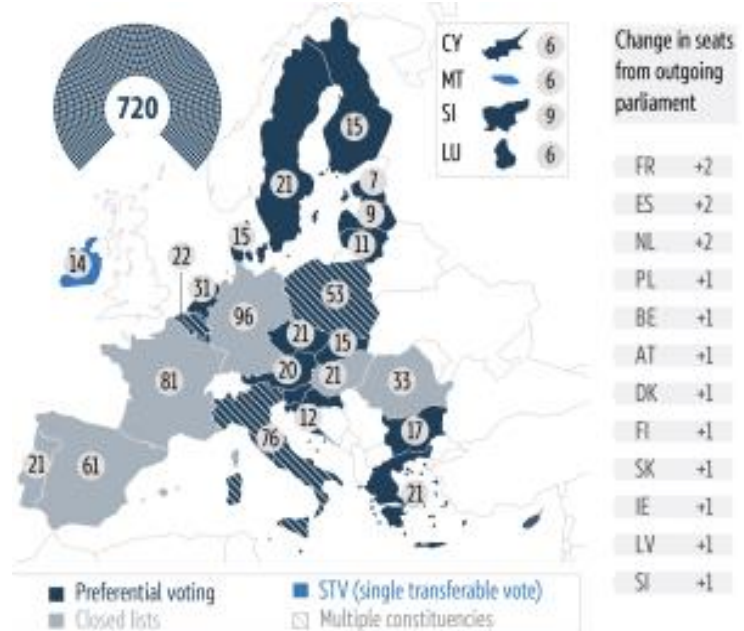
А на изборите през 2024 г. избирателите ще гласуват за 720 членове на Европейския парламент.

Общият брой на местата в Европейския парламент за държава членка се определя въз основа на нейното население, като има минимален праг от 6 представители и максимален от 96 места за държава членка.

Най-много места в Европейския парламент има Германия - най-голямата държава в Европейския съюз - 96, а най-малко - Кипър, Люксембург и Малта - по 6 депутатски места.

България има 17 депутати в Европейския парламент.

Брой на евродепутатите, които ще бъдат избрани през 2024 г. по държави - членки на Европейския съюз.

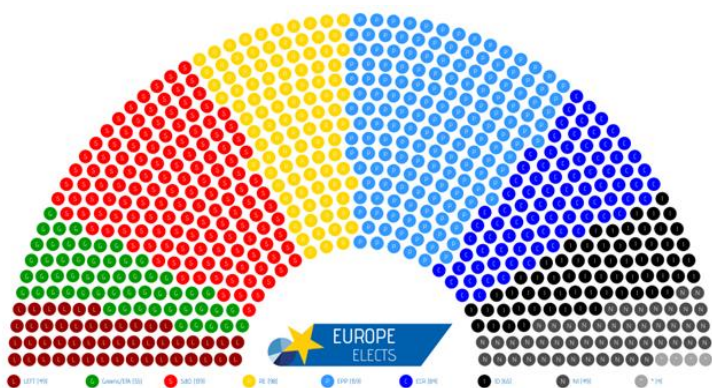
Организация на Европейския парламент

Членовете на Европейския парламент се групират по политическа принадлежност, а не по националност. Те получават място в заседателната зала според своята политическа група, тоест според членството си в съответната европейска политическа

партия.

Минималният брой членове за образуване на политическа група е 25, като трябва да са представени най-малко 1/4 от държавите членки.

Всеки евродепутат може да членува само в една

политическа група. Някои от евродепутатите не принадлежат към нито една политическа група и заседават като независими.

Роберта Мацола, председател на ЕП 2022-2024

Председателят на Европейския парламент се избира измежду всички членове, за период от две години и половина, председателства пленарните сесии, представлява Европейския парламент пред външния свят. След като изтече мандатът му се провежда нов избор на председател за останалите две

години и половина.

Четиринадесет заместник - председатели подпомагат изпълнението на задачите на Парламента.

Давид Сасоли, председател на ЕП 2019-2022

Седалища на Европейския парламент: Брюксел, Страсбург и Люксембург

Евродепутатите разделят своето време между: Страсбург, където се провеждат 12 пленарни сесии – по една месечно и Брюксел, където те присъстват на допълнителни пленарни заседания, както и на заседания на комисии и политически групи.

Освен това, евродепутатите посещават своите изборителни райони и се срещат с гражданите.

В продължения на столетия елзаският град Страсбург е бил ябълка на раздора между Германия и Франция.

Страсбург се превърна в град - символ на помирието след Втората световна война. Точно поради това през 1949 г. той беше избран за седалище на Съвета на Европа – международна организация за образование, за култура, за защита на правата на човека. Именно в нейната сграда започва да заседава първоначално и Европейският парламент.

Традицията Европейският парламент да заседава един път месечно в Страсбург остава до наши дни като символ на помирието и обединението на европейските народи.

В Люксембург са разположени архивите, част от документацията на Европейския парламент, както и неговият Секретариат.

В Люксембург се намира и голяма част от администрацията на Европейския парламент, която е от жизнено значение за функционирането на институцията.

Функции на Европейския парламент

Законодателна функция на Европейския парламент

Като институция, която представлява европейските граждани, Европейският парламент участва в европейския законодателен процес. Трудно е да се определи съвсем точно, но Европейският парламент приема около 400 законодателни акта годишно.

За да извършва своята законодателна дейност, Европейският парламент си сътрудничи с Европейската комисия, която прави предложенията за законодателни актове и със Съвета, в който са представени държавите - членки на Европейския съюз.

Процесът е сложен, защото трябва да бъде постигнат компромис между трите институции. Неслучайно тези три институции са наричани „институционалният триъгълник“. Когато има спорове между тях, техни представители се събират заедно и се опитват да постигнат компромис. Законодателството на Съюза не може да бъде прието без постигането на съгласие между Съвета и Европейския парламент.

Бюджетна функция на Европейския парламент

Европейският парламент има и още една много важна функция – той одобрява и контролира бюджета на Европейския съюз.

Въпросите, свързани с определянето на бюджета, винаги са сложни. Но намесата на Европейския парламент е много съществена, точно защото той е „гласът на гражданите“.

Благодарение на Европейския парламент, например, беше увеличен дългосрочния бюджет за 2021 – 2027 г. на програмата „Еразъм+“ с 2,2 млрд. евро, на програмата за научни изследвания „Хоризонт Европа“ с 4 млрд. евро, на програмата за здравеопазване – с 3,4 млрд. евро.

Контролна функция на Европейския парламент

Парламентът разполага и с контролни правомощия, изслушва номинираните за членове на Европейската комисия и утвърждава цялата Европейската комисия.

Тя отговоря пред Европейския парламент, защитава своите предложения пред него и да му представя за обсъждане общ годишен доклад за дейността на ЕС. Европейският парламент може да гласува вот на недоверие на Комисията.

Европейският парламент одобрява и международните споразумения, които сключва Европейският съюз.

Как работи Европейският парламент?

Комисии

Евродепутатите участват в 20 комисии, в които обсъждат законодателните предложения на Европейската комисия и мненията на Съвета, преди те да стигнат до пленарната зала. Всяка от тях е специализирана в определена област. В комисиите се водят сериозни дискусии, дават се идеи за промени в законодателните предложения, разгарят се политически спорове и се постигат компромиси, но окончателните решения се вземат от целия Парламент. Всяка комисия има председател, който ръководи нейната работа, а за обсъждането на всяко предложение за законодателен акт или резолюция отговаря евродепутат – докладчик.

Евродепутатите участват и в междупарламентарни делегации, чиято роля е да изграждат контакти с парламентите на страните извън Европейския съюз.

Всички комисии и подкомисии

AFET

Външни работи

EMPL

Заетост и социални въпроси

CULT

Култура и образование

DROI

Подкомисия по правата на човека

ENVI

Околна среда, обществено здраве и безопасност на храните

JURI

Правни въпроси

SEDE

Подкомисия по сигурност и отбрана

ITRE

Промисленост, изследвания и енергетика

LIBE

Граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

DEVE

Развитие

IMCO

Вътрешен пазар и защита на потребителите

AFCO

Конституционни въпроси

INTA

Международна търговия

TRAN

Транспорт и туризъм

FEMM

Права на жените и равенство между половете

BUDG

Бюджети

REGI

Регионално развитие

PETI

Петиции

CONT

Бюджетен контрол

AGRI

Земеделие и развитие на селските райони

ECON

Икономически и парични въпроси

PECH

Рибно стопанство

FISC

Подкомисия по данъчните въпроси

Парламентът може също така да съставя анкетни комисии и специални комисии за разглеждане на конкретни въпроси. Вж. списъка на настоящите комисии: https://www.european-council.europa.eu/media/1468424/attachment/data/1468424/1/committees_en.pdf

НАМЕРИ
ВСИЧКИ
КОМИСИИ

Пленарни сесии

По време на сесиите всички членове на ЕП се събират в пленарната зала за окончателно гласуване на предложеното законодателство и измененията.

Те се провеждат обикновено в Страсбург, но понякога има допълнителни сесии в Брюксел.

Разпределение на местата в пленарната зала на Европейския парламент

<https://www.europarl.europa.eu/plenary/bg/hemicycle.html>

Служба на Европейския парламент за парламентарни изследвания

В Европейския парламент има и специален изследователски център - Служба на ЕП за парламентарни изследвания.

Той прави задълбочени проучвания по важни теми, за да могат евродепутатите да вземат най-точните и правилни решения, да имат научно обосновани аргументи, когато защитават

своята позиция.

Езиците в Европейския парламент

В Европейския парламент 24-те официални езика на Европейския съюз са еднакво важни. Парламентарните документи се публикуват на всички официални езици на Европейския съюз, а право на всеки евродепутат е да чете и изготвя парламентарни документи, да следи дебатите и да говори на своя език. Изказванията на членовете на Европейския парламент се превеждат симултанно на другите официални езици.

Тъй като всеки европейски гражданин има правото да се кандидатира на изборите за Европейски парламент, би било неразумно да се изисква от членовете на Европейския парламентар да владеят съвършено един от най-често използваните езици – френски, английски, немски, испански.

Други дейности на Европейския парламент

Освен да законодателства, Европейският парламент има и много други дейности.

• Наградата „Сахаров“

Европейският парламент връчва наградата „Сахаров“ на защитници на правата на човека. Това е награда за защита на свободата на изразяване, правата на малцинствата, зачитането на международното право, развитието на демокрацията и прилагането на принципите на правовата държава.

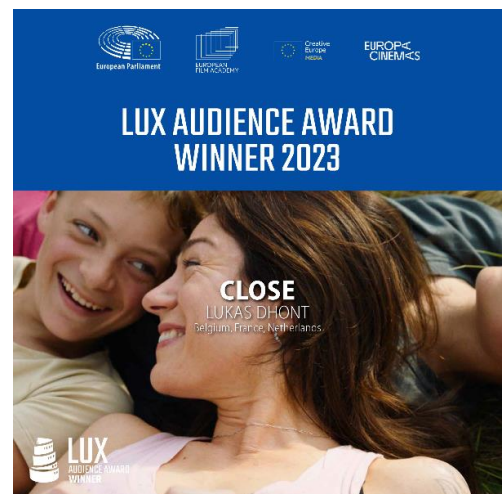
Тази награда е връчена за първи път през 1988 г. на Нелсън Мандела и на Анатолий Марченко.

• Наградата LUX

Европейският парламент подкрепя и стойностното европейско кино. Филмовата награда LUX на Европейския парламент е учредена през 2007 година, за да стимулира развитието на европейското кино и да представя неговото разнообразие. От създаването ѝ филмовата награда LUX е подпомогнала разпространението на множество европейски филми.

Всяка година Парламентът поема разходите за изготвяне на субтитри за трите филма финалисти. Това са филми, които дават повод за размисъл за човешките ценности, за общите ни стремежи, за общите ни проблеми.

- Програмата „Евроскола“

Европейският парламент организира за младите хора едно вълнуващо преживяване в пленарната зала на Парламента в Страсбург.

Програмата „Евроскола“ дава възможност на ученици от всички държави - членки на ЕС да се запознаят с работата на Европейския парламент, като станат евродепутати за един ден.

- Изложби в Европейския парламент

В Европейския парламент се организират много тематични изложби.

През 2018 г. по случай българското ротационно председателство на Съвета на Европейския съюз беше представена изложба на съвременно българско изкуство. Представени са и изложбите „България: съкровище на словото“, „140 години от Учредителното събрание и приемането на Търновската конституция“ и много други.

Бюро на Европейския парламент в България

Европейският парламент има свои бюра в столиците на всички държави членки на ЕС. Бюрото на Европейския парламент в България предоставя информация за дейността на Европейския парламент на гражданите, медиите, неправителствените и младежките организации, на администрацията.

То организира в България общоевропейската Програма за училища посланици на Европейския парламент.

Заклучение:

Европейският парламент е институция на Европейския съюз, която взема решения, засягащи ежедневието на всички европейци.

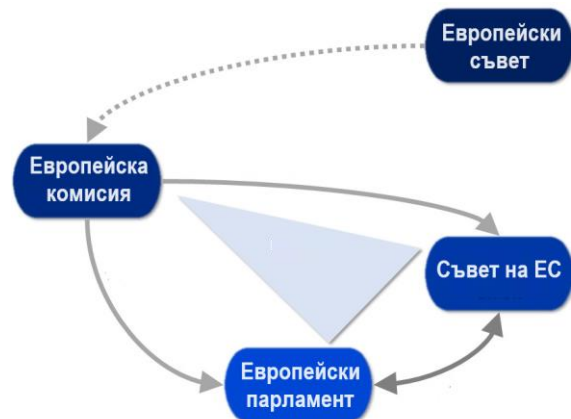
Именно поради това е важно европейските граждани да бъдат активни и да участват в изборите за своите представители в Европейския парламент.

1.3. Как се вземат решенията в Европейския съюз?

Институциите на Европейския съюз

Институциите на Европейския съюз са седем:

1. Европейска комисия
2. Европейски парламент
3. Съвет /Съвет на Европейския съюз или Съвет на министрите
4. Европейски съвет
5. Съд на Европейския съюз
6. Сметна палата
7. Европейска централна банка.

Ще обърнем внимание на първите четири, тъй като те са в основата на вземането на решения в ЕС.

• Европейска комисия

Европейската комисия защитава интересите на Европейския съюз като цяло.

Тя предлага законодателни актове, политики и програми за действие и отговаря за изпълнението им.

Европейската комисия се състои от 27 члена – по един от всяка държава членка. Те се наричат членове на Комисията или комисари. Всеки от тях отговаря за определена политика – например, за образование, за селскостопанската политика, за енергийната политика и т.н.

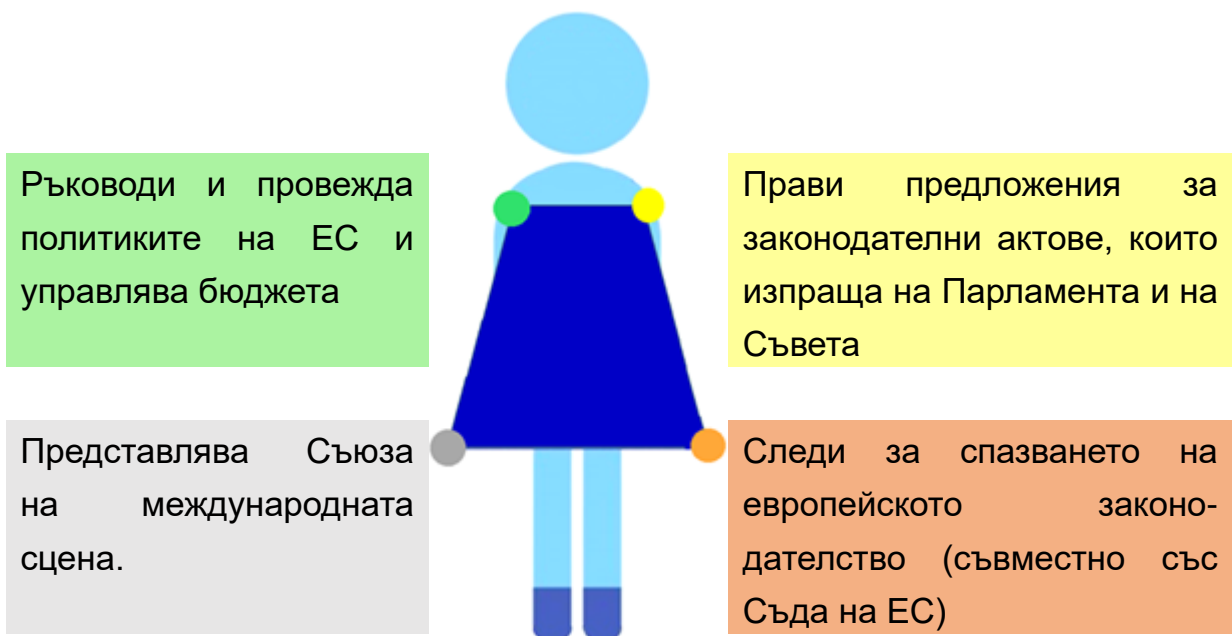

Европейската комисия,
2019-2024, с
ръководител Урсула
фон дер Лайен

Членовете на Комисията не представляват своята собствена държава, а Европейския съюз като цяло.

Освен комисарите, в Европейската комисия работят около 32000 служители, включително експерти, преводачи, юристи, технически персонал.

Европейската комисия има четири основни функции:

- **Съветът**
(Съвет на Европейския съюз или Съвет на министрите)

Council of the
European Union

Съветът е институцията, в която се представят и защитават интересите на всяка държава членка с цел да са постигне съгласие за общо решение.

Той е един от основните органи за вземане на решения в ЕС.

Работи чрез заседания, в които участва по един министър от всяко от националните правителства на държавите-членки на ЕС.

Кой министър ще участва в заседанието на Съвета зависи от темите, които ще бъдат обсъждани – например, може това да са министрите на околната среда или министрите на икономиката и т.н.

Целта на тези срещи е обсъждане, съгласуване, изменение и в крайна сметка приемане на законодателни актове, съгласуване на политиките на държавите членки или определяне на външната политика на ЕС.

Съветът има свое председателство, което се осъществява за шест месеца от всяка държава членка на ротационен принцип.

Годините на председателство на Съвета на съответните държави-членки на ЕС.

България беше председател на Съвета през първото полугодие на 2018 г.

Съветът има пет основни функции:

Развива общата външна политика и политика на сигурност на ЕС

Сключва международни споразумения между ЕС и други държави или международни организации

Приема европейско законодателство - в повечето области съвместно с ЕП

Одобрява бюджета на ЕС съвместно с Европейския парламент

Координира политиките на държавите членки в различни сфери, напр. в икономическата политика

- **Европейски парламент**

European
Parliament

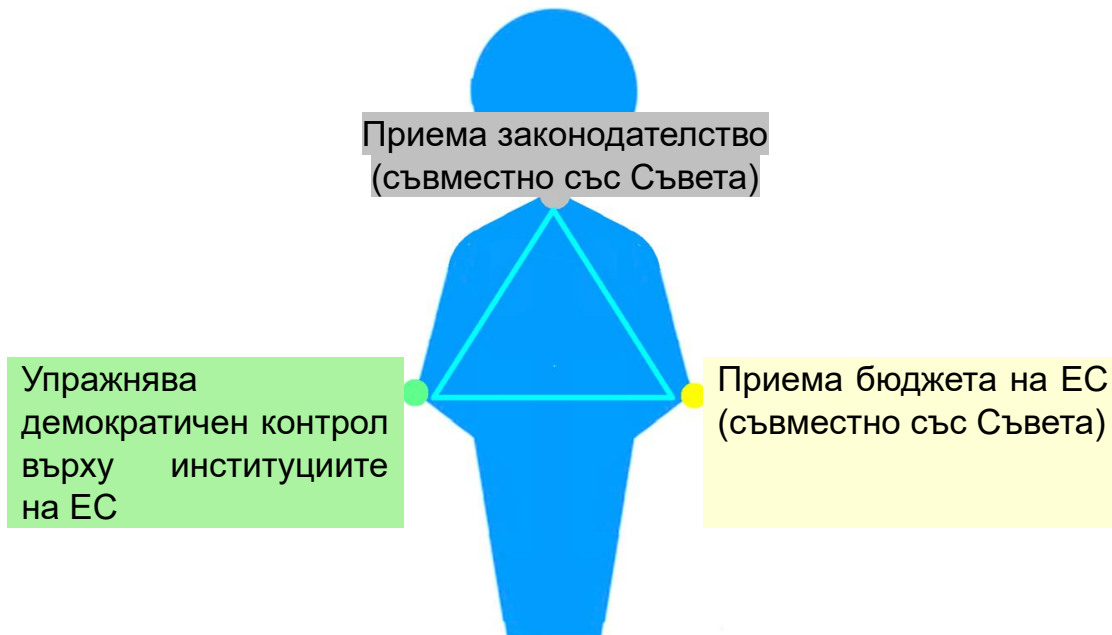
Европейският парламент представлява и защитава интересите на гражданите.

Членовете на Европейския парламент се избират пряко от гражданите на ЕС. Изборите се провеждат на всеки пет години.

Местата в Европейския парламент се разпределят между държавите членки въз основа на тяхното население. България има 17 депутатски места. В Европейския парламент националните партии се групират в общоевропейски политически групи.

Европейският парламент има три основни функции:

- Европейски съвет

European Council

Европейският съвет определя политическите насоки и приоритетите на Европейския съюз.

В него участват държавните и/или правителствените ръководители на държавите членки, председателят на Европейския съвет и председателят на Европейската комисия.

Често е наричан „среща на върха“.

На своите заседания ръководителите на държавите съгласуват стратегическите приоритети на Европейския съюз.

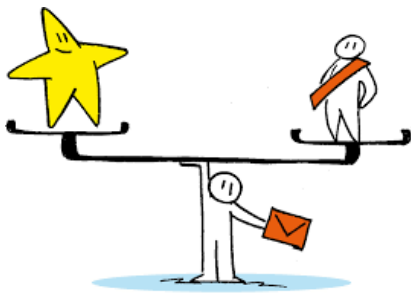
Европейският съвет не приема законодателни актове, а издава „заключения“ с основните политически послания.

Европейският съвет има постоянен председател.

Шарл Мишел, председател на Европейския съвет 2019 - 2024

Как се вземат решенията в Европейския съюз?

Европейската комисия, Съветът и Европейският парламент са трите основни институции, които участват в процеса на вземане на решения, а Европейският съвет дава политическите насоки и чертае стратегията на Европейския съюз.

Преобладаващата част от законодателството на ЕС се приема чрез „обикновената“ законодателна процедура. При тази процедура Парламентът и Съветът си поделят законодателните правомощия.

Как всъщност се случва това?

Процедурата започва от Европейската комисия. Тя подготвя предложение за законодателен акт в определена област като често предварително обсъжда идеята с експерти, с представители на гражданското общество, на бизнеса.

Изготвеното предложение се представя на Съвета и на Европейския парламент. То се обсъжда в двете институции. Те могат да се съгласят с предложението на Комисията или да внесат промени.

Най-лесно е, когато и двете институции са съгласни с предложението на Комисията и с евентуалните промени, които всяка от тях може да предложи – тогава то се приема.

Ако не се постигне съгласие, предложението се предава на „помирителен комитет“, съставен от равен брой представители на Съвета и Парламента. В заседанията на този комитет участват и представители на Комисията.

Ако този комитетът постигне споразумение, одобреният текст се изпраща на Парламента и на Съвета, за да бъде приет окончателно като законодателен акт.

Ако Парламентът и Съветът не постигат съгласие по предложението и след помирителния комитет, законодателният акт не се приема.

В повечето случаи Парламентът гласува по предложенията с обикновено мнозинство, а Съветът — с двойно квалифицирано мнозинство.

За да бъде приет един законодателен акт, той трябва да бъде подкрепен най-малко от 55% от членовете на Съвета (в ЕС с 27 държави членки, това означава да бъде подкрепен най-малко от 15 държави), които обаче трябва да представляват най-малко 65% от населението на ЕС.

Като основа при гласуването с квалифицирано мнозинство се използват данните за броя на населението. Например, при гласуване България има тежест от 1,56%, Германия -18,54%, Полша - 8,49%.

В някои случаи в Съвета се изисква единодушно одобрение – например в чувствителни области като данъчно облагане, социална сигурност, установяване на нарушение на демократичните ценности от страна на държава членка, общата външна политика.

Следва, да се подчертае, че стремежът при обсъжданията в Съвета е да се търсят компромиси и да се постига консенсус между всички държавичленки, поради което рядко се прибегва до същинско гласуване с квалифицирано мнозинство.

Приетите законодателни актове се публикуват в Официалния вестник на ЕС на 24-те официални езика.

Разбира се, това е съвсем опростена картина на вземането на решения и одобряването на законодателни актове в Европейския съюз.

Освен трите основни институции, които участват в този процес и които формират т.нар. „институционален триъгълник“ – Европейска комисия, Съвет, Европейски парламент, към процеса на вземане на решения в Европейския съюз имат отношение и редица други органи като Икономическия и социален комитет, който представлява интересите на работниците и работодателите, Комитета на регионите, който защитава интересите на местните общности.

Националните парламенти също имат роля в този процес. Гражданите също могат да участват активно в този процес, изразявайки своето мнение в организираните от Европейската комисия предварителни допитвания, чрез свои представители в Европейския парламент, както и чрез т.нар. гражданска инициатива, която трябва да събере необходимия брой подписи от най-малко 7 държави-членки на ЕС и да бъде представена в Европейската комисия.

Решенията в Европейския съюз са резултат от дълги дискусии и търсене на най-подходящите за всички страни и за целия Европейски съюз, решения.

Според някои статистики, приемането на един законодателен акт средно трае около 15 месеца. Възможно е този процес да бъде по-кратък, но при по-сложните и противоречиви области той може да трае и много по-дълго.

Става ясно, че да се твърди „Брюксел реши...“, съвсем не означава, че някаква абстрактна власт взема решенията. Напротив, всяка държава, членуваща в ЕС има свои представители в институциите и те участват в процеса на вземане на решения.

Всяка държава от ЕС, независимо дали е голяма или малка, може да предлага промени в предложенията на Комисията, да търси съмишленици и подкрепа сред останалите страни, а нейните граждани да изразяват мнението си и да влияят върху бъдещите решения.

Много съществена е ролята на Европейския парламент, без който не може да бъде прието европейско законодателство.

Допълнителна информация:

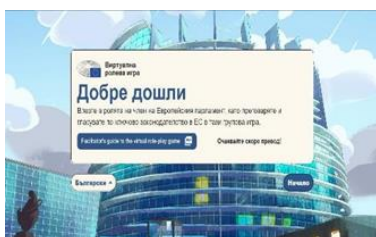
- Как се създават законите в ЕС?

<https://www.facebook.com/watch/?v=267616399276152>

- Защо решенията на ЕС не се вземат по-бързо?

<https://www.facebook.com/eplosafia/videos/865151211916290>

- В ролята на член на Европейския парламент

<https://virtual-role-play-game.digital-journey.europarl.europa.eu/#/>

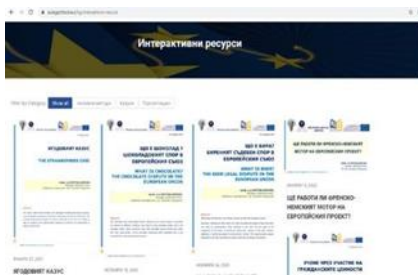
Описание на играта

https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/virtual-role-play-game-european-parliament_bg

- Ролева игра за вземането на решения в ЕС

https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/role-play-eu-decision-making-0_bg

- Решаване на казуси

<https://eubgschool.eu/bg/interaktivni-resursi/kazusi>

1.4. Европейски политически партии

• Национални политически партии

Политическите партии са свободни сдружения на граждани, създадени с цел да формират и изразяват политическата воля на народа чрез избори или по друг демократичен начин.

Политическите партии в дадена страна играят важна роля за функционирането на съвременната демокрация. Тези национални партии осъществяват връзката между гражданите и хората, които вземат решения в демократичните държави. Партиите номинират своите кандидати, които се избират от гражданите, според техните убеждения.

Съвременните партии в Европа водят началото си от 19-ти век. След края на Втората световна война те започват да постигат институционално признаване в конституциите и разпоредби на страните, специално посветени на политическите партии.

След падането на последните диктатури в Западна Европа - Гърция през 1975 г., Португалия през 1976 г. и Испания през 1978 г., и тези държави започват да изграждат демократични режими, които включват политическите партии в новите си конституционни структури.

Страните от Централна и Източна Европа, след смяната на комунистическите режими през 1989 г. с демократични, признават политическите партии в основните си закони, премахвайки съществуващият дотогава еднопартиен монопол.

Създаване на европейските политически партии

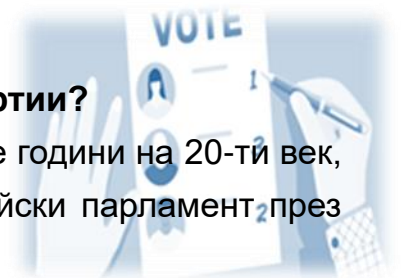
Наред с националните партии, в Европейския съюз съществуват и европейски партии, наричани често европейски политически семейства.

Европейските политически партии са определят като федерации на национални политически партии от няколко държави членки, обединени по политическа ориентация.

Кога се създават европейските политически партии?

Първите европейски партии са основани през 70-те години на 20-ти век, във връзка с провеждането на преки избори за Европейски парламент през 1979 г.

Конфедерацията на социалистическите партии на Европейската общност е създадена през 1973 г.

Европейската народна партия (ЕНП) и Федерацията на либералните и демократическите партии в Европа са създадени през 1976 г.

Тези нови организации се създават от националните партии със сходна идеология с цел да координират своите предизборни кампании.

Европейските избори през 1979 г. насърчават и други партии да засилят сътрудничеството и взаимодействието си в Европейския парламент.

Европейските политически партии могат да бъдат наречени „партии на партиите“, т.е. организации с национални членове. Предвид ключовата роля на партиите в представителната демокрация, европейските партии се разглеждат като естествена стъпка към изграждането на Европейски политически съюз.

Европейските политически партии получават официално признание в Договора от Маастрихт, влязъл в сила на 1 ноември 1993 г.

Според член 138.а от Договора „политическите партии на европейско ниво са важен фактор за интеграцията в Съюза. Те допринасят за формирането на европейска осведоменост и за изразяване на политическата воля на гражданите на Съюза“.

Отбелязването на европейските политически семейства в Договора от Маастрихт допринася за тяхното по-нататъшно формиране и активизиране.

Друг важен фактор, стимулиращ създаването и организирането на европейски партии е въвеждането на пряко публично финансиране през 2003

През 2017 г. броят на европейските партии достигна шестнадесет, някои от които по-късно прекратиха своето съществуване.

През 2022 г. десет европейски политически партии бяха признати от специалния Орган за европейските политически партии и европейски политически фондации.

Признатите европейски политически партии:

1. Европейската народна партия (ЕНП)
2. Партията на европейските социалисти (ПЕС)
3. Алиансът на либералите и демократите за Европа (ALDE)
4. Европейската демократическа партия (EDP)
5. Европейската зелена партия (EGP)
6. Европейският свободен алианс (EFA)
7. Партията на идентичността и демокрацията (ID Party)

8. Европейската партия на консерваторите и реформистите (ECR)

9. Партията на европейската левица (PEL)

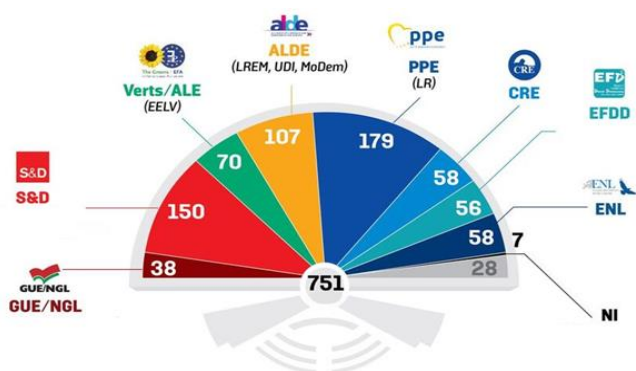
10. Европейското християнско политическо движение (ECPM)

Техните названия на английски език са:

1. The European People's Party (EPP)
2. The Party of European Socialists (PES)
3. The Alliance of Liberals and Democrats for Europe (ALDE)
4. The European Democratic Party (EDP)
5. The European Green Party (EGP)
6. The European Free Alliance (EFA)
7. The Identity and Democracy Party (ID Party)
8. The European Conservatives and Reformists Party (ECR)
9. The Party of the European Left (PEL)
10. The European Christian Political Movement (ECPM)

Парламентарни групи в Европейския парламент

В Европейския парламент избраните евродепутати от съответните европейски политически партии се организират в политически групи. Те осъществяват законодателна работа по приемане на европейските директиви и регламенти.

Парламентарните групи в Европейския парламент са политически групи, сформирани от избраните депутати. Тези обединения не са по национален принцип, а по партийната принадлежност на депутатите.

Групата в Европейския парламент може да е официално представителство на европейска политическа партия.

В други случаи може да представлява коалиция от европейски партии, национални партии и независими политици.

Главното изискване е в парламентарната група да членуват минимум 25 депутати от 7 страни на Европейския съюз.

Европейските политически партии и свързаните с тях политически групи в Европейския парламент по принцип работят в тясно сътрудничество.

Често се провеждат срещи, координация и съвместни дейности между европейската политическа партия и нейната парламентарна група, особено за подготовка на заседанията на Съвета и на Европейския съвет.

За повечето от политическите семейства тези срещи завършват с приемане на декларации, резолюции и общи позиции.

Ролята на европейските политически партии в европейските избори

Въпреки институционализирането и заздравяването на европейските политически партии и тяхната важна роля в европейската интеграция и особено в Европейския парламент, те са недостатъчно видими и дори непознати за гражданите.

Една от причините е , че все още европейските избори се провеждат по национални процедури и се гласува за национални партии. Например, само националните партии в няколко държави членки са включили името и логото на европейската политическа партия, към която принадлежат в бюлетините за изборите през 2019 г.

Предизборните манифести на европейските партии обобщават политическите приоритети на тяхното политическото семейство. Ключови

приоритети, които се съдържат в тях след изборите, се използват като основа при обсъждане и определяне на работната програма на Европейската комисия.

Европейските политически партии могат да номинират в предизборните кампании свой водещ кандидат - „**Spitzenkandidat**“, който, ако партията спечели най-много места в Европейския парламент, да заеме поста на председател на Европейската комисия.

При европейските избори през 2014 г. кандидатът на Европейската народна партия Жан Клод Юнкер стана председател на Европейската комисия.

Но при следващите - през 2019 г. - постът беше зает от Урсула фон дер Лайен по настояване на държавите членки, т.е. системата за номиниране на водещ кандидат не винаги работи успешно.

След като се регистрират в Органа за европейски политически партии и европейски политически фондации, европейски политически партии могат да кандидатстват за европейско финансиране.

През 2019 г. европейските политически партии са получили субсидии в размер на 53 млн. евро.

**EUROPEAN
FUNDS**

Финансиране на европейските политически партии

Прякото финансиране на европейските политически партии се осъществява в съответствие с правила за допустимостта за финансиране, за позволените приходи и разходи, за прозрачността и контрола.

Въвеждането на субсидии за европейските партии се основава на схващането, че за да изпълняват своята демократична роля, те трябва да имат публично и прозрачно финансиране.

За да получат европейско финансиране, европейските партии трябва да отговарят на няколко условия:

Европейската политическа партия трябва да бъде регистрирана от Органа за европейски политически партии и европейски политически фондации. За да бъде регистрирана, европейската партия трябва да има седалище в държава-членка на Европейския съюз и да няма за цел печалба.

Европейската партия трябва да зачита основополагащите ценности на ЕС, посочени в член 2 от Договора за Европейския съюз, а именно „зачитане на човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, върховенство на закона и зачитане на правата на човека, включително правата на лицата, принадлежащи към малцинствата”.

Европейската политическа партия трябва да е участвала в избори за Европейския парламент, или – при новосъздадени партии, задължително да изрази намерение за това.

Европейската политическа партия трябва да е представена в поне една четвърт от държавите-членки на ЕС от свои членове на Европейския парламент, на националните парламенти или регионалните парламенти, или трябва да е получила най-малко три процента от подадените гласове в една четвърт от държавите членки на последните избори за Европейски

парламент. Това е едно от най-трудно изпълнимите условия за редица партии и е сред основните причини някои европейски партии да загубят достъп до финансиране или да не бъдат регистрирани.

Наша задача като избиратели в предстоящите европейски избори, 2024 г. е да разберем към кое европейско политическо семейство принадлежи националната партия, за чиито кандидати бихме искали да гласуваме, да се запознаем с манифеста и приоритетите на съответната европейска политическа партия.

РАЗДЕЛ 2. Европейският депутат

2.1. Един ден от живота на европейския депутат

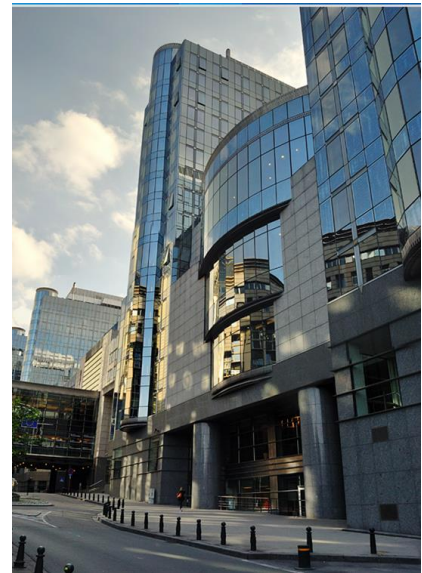

Сигурно си задавате въпроса как минава деня на един евродепутат, с какво се занимава, какво точно работи?

Обикновено тръгвам от жилището си в Брюксел около 7.30 ч. сутринта и се отправям към европейския квартал /кварталът с европейските институции/.

Моят кабинет се намира в сградата на Европейския парламент. Там бързо се подготвям за напрегнатия ден. Прочитам пресата, проверявам пощата и преглеждам предстоящите задачи.

С моите парламентарни сътрудници координираме работата и уточняваме програмата за деня.

След това се отправям за заседание на Комисията по външните работи. В нея членуват евродепутати от всички политически групи.

Обсъждаме важни и належащи въпроси на външната политика и политиката на сигурност на ЕС. Една от задачите на комисията е да укрепва отношенията на ЕС с парламентите на трети страни и парламентарните асамблеи на други международни организации.

Нашата комисия предоставя платформа за делегации от цял свят да обменят мнения с членовете на ЕП и да обсъждат общи интереси. Работата в тази комисия е интересна, но много взискателна, тъй като се разглеждат разнообразни въпроси, с които трябва да съм добре информиран.

На днешната сесия дойде индийският посланик и обсъдихме бъдещата

среща на върха Европейски съюз - Индия, която ще се проведе в Ню Делхи. С нарастващото влияние на Индия в света е от голямо значение засилване на сътрудничеството на ЕС с тази страна по отношение на търговията и гражданското общество.

След приключване на работата в Комисията по външни работи, се концентрирам върху следващата задача. Като член и на Комисията IMCO – това е Комисията за вътрешния пазар и защита на потребителите - съм натоварен да подготвя спешно доклад, тъй като съм докладчик по предложение на Европейската комисия за регламент относно новите геномни техники.

Темата е сложна и противоречива. Трябваше да направя редица консултации със специалисти, включително от България.

Налага се да прочета голямо количество документи по темата.

В Европейския парламент функционира изследователски център, който е систематизирал информацията по темата, но тя наистина е много обемна. Трябва да реша кои изменения да внесе, за да променя някои предложения на Комисията към по-добро.

След това се подготвям за интервю в пресцентъра – темата е разширяването на ЕС в Западните Балкани. Говоря през телевизията на Република Северна Македония по деликатната тема.

Предстои и среща с българския министър на образованието и моите колеги от различните политически групи, за да обсъдим качествено образование и нов пилотен проект, свързан с повишаване на мотивацията на учителите и повишаване на уменията им, въвеждане на иновативни практики.

Координационна среща на колегите от нашата европейска партия е насрочена за 15.30 ч. и обсъждаме гледните точки в групата във връзка с предложено законодателство от Европейската комисия относно социалните права на гражданите на ЕС в рамките на Европейския стълб на социалните права.

Предложението засяга правното регулиране и статута на новите форми на работа и възможностите на новите технологии в работната среда. Важно е да действаме възможно най-единно при обсъждането на предложението на Комисията.

Времето тече бързо и в 17 ч. имам среща с лобисти. Срещам се с представител на лобистка група по директивата за енергийна ефективност.

В обществото думата лобист често има негативна конотация. Това обаче не е съвсем правилно, тъй като лобистите в Европейския парламент са вписани в специален регистър и са ценни за нас, защото често могат да предоставят експертни знания и да покажат практическите последици от някои решения, които вземаме на европейско ниво.

Въпреки късния час в офиса ми кипи активна работа. Утре пътуваме за Страсбург.

Там се провежда пленарната сесия с всички колеги евродепутати. Трябва да бъдат подготвени необходимите документи и файлове. Предстои обсъждане на финансовата рамка и бюджета на Европейския съюз. Много важно е да бъдат увеличени средствата за програмата „Еразъм+“.

В зависимост от седмицата работното ми място е или
в Брюксел, или в Страсбург,

или

в родната ми страна.

Това включва много пътувания и означава, че добре организираният календар е жизненоважен.

В родината ми се срещам с моите избиратели, изслушвам техните проблеми – обикновено са свързани с европейските фондове, с въвеждането на изисквания към стоките, с дезинформация за Европейския съюз. Някои споделят идеи, други – своите недоволства.

Опитвам се да разяснявам на достъпен език как работи Европейският парламент и какви са моите възможности за въздействие.

Срещам се и с представители на правителството в страната ми и с колеги от партията, която ме е издигнала за евродепутат, за да уточним важните позиции за страната ни по европейското въпроси.

Инициирам и различни събития, изложби, концерти в Европейския парламент, с които да запозная колегите от държавите членки с моята страна.

Заедно със сътрудниците ми организирам групи посетители на Европейския парламент от моята държава. Запознавам ги с неговата работа и обсъждаме европейските теми.

Да се опише един типичен ден от живота на евродепутата всъщност е непосилна задача.

Всеки мой ден като евродепутат е различен, но винаги е напрегнат, предизвикателен, динамичен.

И това не е лошо, а напротив.

Разбира се, трябва да планирам дейностите седмици напред, но разнообразието прави работата в Европейския парламент много интересна.

РАЗДЕЛ 3. Право на глас

3.1. Правото за гласуване от древността до наши дни

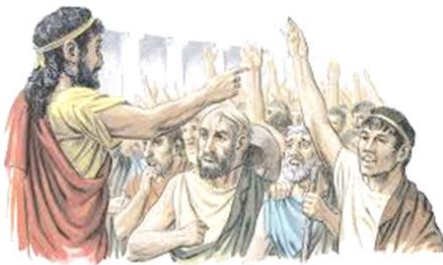
- **Древна Гърция**

В родината на демокрацията – Древна Гърция, 500 години преди новата ера, Перикъл въвежда за първи път в историята избори чрез гласуване в Атина.

Само мъжете, граждани на Атина, са имали право да избират

Перикъл – водачът на атиняните

кой да ръководи града. Жените, робите и гърците от други градове нямали това право. Интересно е, че преди да бъде въведено правото за гласуване, градските управници са били избирани чрез лотария.

Как се развива правото за участие в избори в Европа през вековете?

Интересен факт е, че между 1573 и 1791 г. полските крале са избирани от полските благородници.

Според историците, около 500 000 души са вземали участие в изборите, което е най-големият брой избиратели в сравнение с останалите европейски страни по това време. Тази политическа система е наречена от поляците "Златна свобода".

Златна свобода. Кралските избори през 1573 г. от Ян Матейко

- **Франция**

След Френската революция през 1789 г. е въведено изборителното право на мъжете.

Всички мъже, които са имали възможност да платят определена сума пари, независимо дали са благородници или

не, имат право на глас – тоест изискването за участие в избори е определен имуществен ценз.

Само няколко години по-късно през 1792 г. във Франция се въвежда всеобщо изборително право за мъжете без изискване за имуществен ценз, но отново е отменено през 1795 г.

През 1799 г. Наполеон Бонапарт повторно въвежда всеобщо изборително право за мъжете, но то няма голямо практическо значение, защото избранниците нямат реална власт в диктаторската система. След падането на Наполеон, през 1815 г. Франция се връща към система на конституционна монархия и отново премахва всеобщото изборително право на мъжете. Въвежда се право на гласуване за мъжете с определен имуществен ценз.

• Белгия

През август 1830 г. няколко провинции от южната част на Обединеното кралство Нидерландия се отделят, което води до създаването на Кралство Белгия. В резултат на това е въведено изборително право на мъжете за избиране на новия Национален конгрес.

• Гърция

Гърция е първата европейска държава, която въвежда постоянно всеобщо изборително право за мъже през 1844 г. Въпреки това, политическият режим е наричан "парламентарна диктатура", което означава, че гласуването не оказва значително влияние върху процеса на вземане на решения.

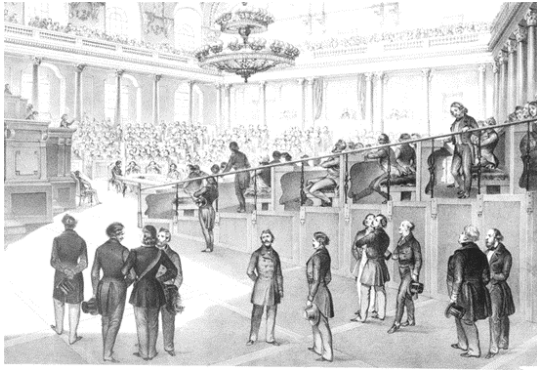
1848 - ключова година за правото на гласуване в цяла Европа

Битка на барикадите на улица Суфло на 24 юни 1848 г. от Хорас Верне

1848 г. е повратна точка за много европейски нации, характеризираща се с политически промени и борба за права. Австрия, Нидерландия, Унгария, Словения, Хърватия и Дания въвеждат изборително право за мъже след революциите от 1848 г.

Германските държави също въвеждат всеобщо изборително право за мъжете. Френската революция от 1848 г. слага

Същата система на гласуване за всички, но с неравни гласове, е въведена през 1896 г. в **Австрия**, където благородниците, членовете на градските съвети и търговците имат право да гласуват по няколко пъти.

Избирателно право за жените

Постигането на избирателно право на жените е дълъг процес и е резултат на тяхната упорита и дългогодишна борба за социални и политически права в различните

държави.

Първите гласове в Европа за политическо участие на жените, се чуват по време на Френската революция от 1789 г. и по време на революциите от 1848 г., но остават без резултат.

Едва в края на 19-ти век женските движения се появяват в редица страни и стават много активни. Но жените трябва да чакат дълго за политическо равенство, а страните от Южна Европа, заедно със Швейцария, приемат избирателното право на жените едва след Втората световна война.

Лидерите на Женския социален и политически съюз Ани Кени и Кристабел Панкхърст

Чрез въвеждането на пълно изборително право за всички граждани през 1906 г. **Финландия** е първата европейска държава, която дава политически права на жените. Жените не само могат да гласуват при същите условия като мъжете, но и получават правото да се кандидатира за изборни длъжности. Системата обаче предвижда определени условия свързани с броя имоти, притежавани от гражданите.

През 1915г. **Дания** също въвежда всеобщо изборително право за мъже и жени.

Между 1917 и 1918 г. **Латвия, Естония, Унгария, Австрия, Литва, Германия и Полша** дават право на глас на жените.

В **Ирландия** също се въвеждат изборителни права на жените през 1919г., но техните права се основават на възрастта. Докато всеки мъж на възраст над 21 години може да гласува, жените трябва да изчакат да навършат 30 години, за да могат да гласуват.

Възрастовата дискриминация между мъжете и жените е премахната три години по-късно, така че всички ирландски граждани на възраст над 21 години да могат да гласуват.

През 1930 г. **Гърция** разширява постоянното всеобщо изборително право и за жените, но е ограничено само до участие в местните избори.

The Militant Suffragettes (again at work in Dublin), are by their destructive methods alienating lot of sympathy from their cause.

Следва да се отбележи, че през 30-те години на миналия век образованието е имало първостепенна роля за способността за гласуване – т.нар. образователен ценз.

Жените в Португалия

получават право да гласуват през 1933 г., но само ако са грамотни.

От друга страна, всички мъже формално имат право да гласуват, но диктаторският режим на Салазар прави това формално разрешение безполезно.

След падането на режима на Салазар, през 1974 г. Португалия дава право на глас на всички свои граждани.

Подобна е ситуацията в **Испания** – само три години след като са получили правото да гласуват, жените в Испания от 1936 г. до 1976 г. губят правото да гласуват по време на диктатурата на Франко.

Foto de Indalecio Ojanguren.

Първото гласуване на жените във **Финландия** е през 1906 г.

Втората вълна на предоставяне на изборителни права на жените е след Втората световна война.

През периода 1944 г. - 1948 г. седем европейски държави дават право на глас на всички жени. Те са както от Западна, така и от Източна Европа: Франция, България (1944), Унгария (1945), Италия (1946), Малта (1947), Белгия и Румъния (1948).

Кога жените в Европа получават изборителни права?

• 1906 г. Финландия	1931 г. Испания
• 1913 г. Норвегия	• 1944 г. Франция
• 1915 г. Дания, Исландия	• 1945 г. България, Югославия,
• 1918 г. Германия, Естония, Латвия,
Литва, Люксембург, Австрия, Полша,
Русия	Унгария
• 1919 г. Холандия	• 1946 г. Италия, Румъния
• 1920 г. Чехословакия	• 1947 г. Малта
• 1921 г. Швеция	• 1948 г. Белгия
• 1922 г. Ирландия	• 1952 г. Гърция
• 1928 г. Обединено кралство	• 1971 г. Швейцария
	• 1974 г. Португалия
	• 1984 г. Лихтенщайн

Първи парламентарни избори за Европейския парламент

През 1979 г. за първи път гражданите на тогавашната Европейска общност бяха призовани да гласуват и да изберат членовете на Европейския парламент.

Жените остават по-слабо представени пол сред депутатите в Европейския парламент, но делът им постепенно расте.

При първите избори за Европейския парламент през 1979 г. делът на избраните жени е бил 15,2%.

Между 1952 г. и 1979 г. само 31 жени са били членове на Европейския парламент.

От тогава този дял се увеличава и достига най-голям процент към 2024 г. - 39,3%.

Делът на жените сред българските представители в ЕП в началото на мандата 2019 - 2024 г. е 29%.

В историята на Европейския парламент три жени са го председателствали – Симон Вейл, Никол Фонтен и Роберта Мецола.

Симон Вейл 1979 - 1982

Никол Фонтен
1999 – 2002

Роберта Мецола 2022 - 2024

Жените заместник-председатели на Европейския парламент в парламентарния мандат 2014 – 2019 г са пет, а през 2019 -2024 г. са осем.

Заключение:

Историята показва, че всеобщото избирателно право е постигнато трудно и бавно. Жените дълго са били дискриминирани и се е налагало да се борят упорито за правата си.

Ние трябва да ценим правото да избираме и да бъдем избирани, което имаме. То е не само право, то е и отговорност!

РАЗДЕЛ 4. Избори за Европейски парламент, 2024

4.1. Какви са правилата за гласуване на избори за членове на Европейския парламент от Република България?

В България е приет специален закон в сила от 6 март 2007 г., който определя условията и реда за избиране на членове на Европейския парламент от Република България. Според него, изборите за членове на Европейския парламент се произвеждат въз основата на общо, равно и пряко избирателно право при тайно гласуване. Всеки избирател има право на един глас.

Закон за избиране на членове на Европейския парламент от Република България.

В сила от 06.03.2007 г. Обн. ДВ. бр.20 от 6 март 2007г., изм. ДВ. бр.19 от 22 февруари 2008г., изм. ДВ. бр.25 от 3 април 2009г., изм. ДВ. бр.31 от 24 април 2009г., изм. ДВ. бр.47 от 23 юни 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 октомври 2009г.

Кой има право да избира членовете на Европейския парламент от България?

Право да избират имат българските граждани, които са навършили 18 години към изборния ден.

Избирател, който е ученик или студент, може да гласува в избирателна секция по избор в населеното място, където се обучава, когато то е различно от населеното място по постоянен адрес, след представяне на документ за самоличност, надлежно заверена за съответната учебна година ученическа книжка или надлежно заверена за съответния семестър студентска книжка и декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място.

В ученическата или студентската книжка се вписва датата на изборите. Книжката се подписва от член на секционната избирателна комисия.

Всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, има право да избира членове на Европейския парламент от Република България:

- ако е навършил 18 години към изборния ден включително,
- има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България,
- живял е постоянно най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз,
- не е лишен от правото да избира в държавата членка, на която е гражданин, и
- предварително с писмена декларация е заявил желанието си да упражни правото си на глас на територията на Република България.

Гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който отговаря на условията и желае да бъде вписан в избирателен списък, представя писмена декларация по образец в общинската администрация по адреса на пребиваване в Република България в срок до 40 дни преди изборния ден, в която декларира:

1. притежаваното от него гражданство и адрес на пребиваване в Република България;
2. населеното място или избирателния район, в който името му е било записано за последен път в държава - членка на Европейския съюз;
3. че ще упражни правото си на глас единствено в Република България;
4. че не е лишен от право да избира в държавата членка, на която е гражданин;
5. номера на удостоверението за пребиваване и датата на регистрация, посочена в него;
6. данните от личната карта или паспорта.

Всеки избирател има право да гласува само веднъж в едни и същи избори за Европейски парламент.

Кой има право да бъде избран за член на Европейския парламент от България?

Право да бъде избран за член на Европейския парламент от Република България има всеки български гражданин:

- който е навършил 21 години към изборния ден,
- има постоянен адрес в Република България,
- живял е постоянно най-малко през последните две години в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз,
- няма гражданство в държава, извън Европейския съюз и
- не е поставен под запрещение, нито изтърпява наказание лишаване от свобода.

Право да бъде избран има и всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин.

- навършил е 21 години към изборния ден,
- няма гражданство в държава извън Европейския съюз,
- не е лишен от правото да бъде избран в държавата членка, на която е гражданин,
- има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България,
- живял е постоянно най-малко през последните две години в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз, и
- с писмена декларация е заявил желанието си да бъде избран.

Всеки кандидат има право да се кандидатира в изборите само в една държава - членка на Европейския съюз.

Кой има право да издига кандидатури за членове на Европейския парламент от България?

- **Политически партии**

Право да издигат кандидати за членове на Европейския парламент от Република България имат политически партии, коалиции на политически партии и инициативни комитети за издигане на независими кандидати.

Кандидатите, издигнати от партия или коалиция, се подреждат в една национална кандидатска листа. Броят на кандидатите в една кандидатска листа не може да надхвърля броя на членовете на Европейския парламент от Република България – 17 души.

- **Независим кандидат**

За издигане на независим кандидат се образува инициативен комитет от не по-малко от 7 избиратели с постоянен адрес в Република България. Всеки независим кандидат, издигнат от инициативен комитет, образува самостоятелна кандидатска листа. Независим кандидат за член на Европейския парламент от Република България се регистрира, когато кандидатурата му е подкрепена от не по-малко от 10 000 избиратели.

Независим кандидат не може да бъде включван в листите на политически партии и коалиции на политически партии.

По каква изборителна система се провеждат изборите за Европейски парламент в България?

Изборите се произвеждат по пропорционална изборителна система с национални изборни листи на политически партии, коалиции на политически партии и независими кандидати чрез преференциално гласуване.

Територията на страната, включително секциите извън границите на Република България, представлява един многомандатен изборителен район.

На изборите за членове на Европейския парламент може да се гласува с преференция, тоест изборителят може да посочи кой е неговият предпочитан кандидат от съответната листа.

Бюлетината може да съдържа само една преференция за посочен от изборителя кандидат. Важно е знакът в малкото квадратче пред името на кандидата да не излиза извън очертанията му. Когато бюлетината съдържа две или повече преференции, приема се, че тя не съдържа такива, като гласът се смята, че е подаден само за избраната кандидатска листа - тоест преференцията не се зачита.

Преференциалните гласове, подадени за отделните кандидати, се вземат предвид, ако броят на гласовете, получени за кандидата, възлиза най-малко на 15% от действителните гласове, подадени за съответната кандидатска листа.

Кога започва предизборната кампания?

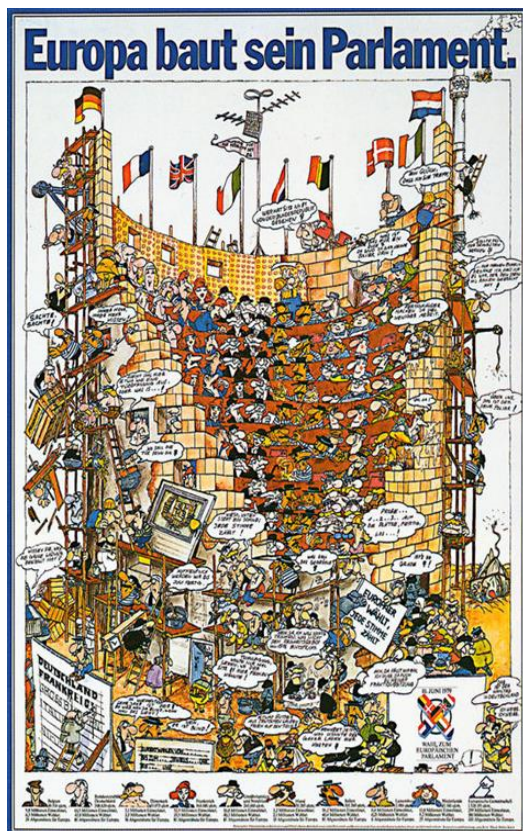
Според закона, предизборната кампания започва 21 дни преди изборния ден.

Гражданите, политическите партии, коалициите на политически партии, инициативните комитети, кандидатите и техните застъпници имат свобода на агитация в устна и писмена форма на предизборни събрания и чрез средствата за масова информация.

Предизборната кампания се води на български език.

Постери на Германия за първите преки избори за Европейски парламент 1979 г.

Постери на Обединеното кралство за първите преки избори за Европейски парламент 1979 г.

Постер на Нидерландия за първите преки избори за Европейски парламент 1979 г.

Постери на Италия за първите преки избори за Европейски парламент 1979 г.

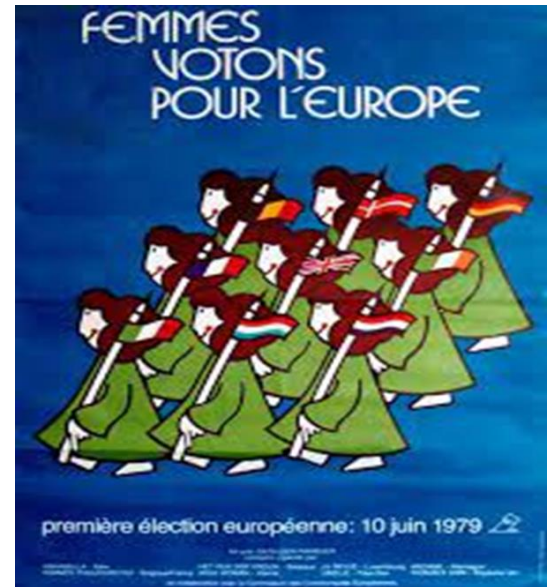

Постер на Люксембург за първите преки избори за Европейски парламент 1979 г.

Пощенска марка на Белгия за първите преки избори за Европейски парламент 1979 г.

Постер на женски организации за първите преки избори за Европейски парламент – 1979г.

Постери на първите преки избори за Европейски парламент 1979 г.

РАЗДЕЛ 5. Дидактически материали

Европейски диалог 1

/образователна пиеса/

АВТОР: проф. д-р Ингрид Шикова

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА: Виктор и Александър, ученици в 12-ти клас

Стаята на Виктор. Виктор чете малката книжка за правата в Европейския съюз. Идва Александър.

Алекс: Здравей, Вики! Какво правиш? Нали щяхме да излизаме!

Виктор: Здравей, Алекс! Зачетох се в тази книга.

Алекс: И какво толкова интересно има в това книжле?

Виктор: Правата, Алекс, правата – всеки трябва да си знае правата! Нали знаеш, че вдигнахме голям купон за моя рожден ден – 18 години – това е велико! Това означава права! Ама трябва да си ги знам, че иначе как ще ги защитавам.

Алекс: То и аз скоро ще ги навърша, та вместо да се ровя като теб в книгите, ти направо ще ми ги разясниш, нали си приятел!? Хайде сега остави тези права и да излизаме, че времето минава.

Виктор: Времето минава, но изборите наближават, приятелю. А ти само за купони мислиш! А ето аз какво прочетох тук - член 39 Право на гражданите да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейския парламент: „Всеки гражданин на Съюза има право да избира и да бъде избран в изборите за Европейския парламент в държавата-членка, в която пребивава, при същите условия, както и гражданите на тази държава. Членовете на Европейския парламент се избират чрез всеобщо, пряко, свободно и тайно гласуване.”

Алекс: Какви избори бе, Вики? Ти нещо си мръднал. Откакто навърши 18 стана много сериозен. И да има избори, голяма работа. То май вече непрекъснато има избори. Хич не ме вълнуват.

Виктор: Европейски избори, Александре, за Европейски парламент. Те не са всеки ден, а на пет години. И ние с теб за първи път имаме право да гласуваме.

Алекс: Виктор, изобщо не ме интересуват никакви избори, пък били те и европейски. Както казва чичо Коста, те там нищо не правят тия евродепутати.

Виктор: Кажи много здраве на чичо ти Коста от мен. Европейският парламент има много важни функции и взема решения, които засягат живота ни.

Алекс: И какво например? – *(иронично)*

Виктор: Ти помниш ли, драги ми Алекс, като пътувахме през 2016 с родителите си в Гърция?

Алекс: Как да не помня – голям кеф беше, плаж, море, игри....

Виктор: А като се върнахме?

Алекс: Ооох, за това не ми напомняй – бях извъртял такава сметка за телефона от игри и разговори, че на мама й се зави свят, а баща ми ме гледаше свиреп като разярен тигър. Отнесох и наказание. Ама аз не бях виновен – от къде да знам, че в чужбина имало този скъп роуминг. Тогава му научих името, като ме лишиха един месец без телефон.

Виктор: Тооочно така, Алекс. А като ходихме миналото лято в Гърция, имаше ли проблем – нямаше нали? И то не защото си поумнял – (*усмихва се*), а защото благодарение на Европейския парламент, роумингът отпадна. А изкефи ли се, когато ходихме по програмата Еразъм на посещение във Франция?

Алекс: О, беше страхотно, Виктор! Още си пишем с едно момиче от Ница - Катрин. Подобрих си френския покрай нея. Може пак да я срещна някой ден.

Виктор: Видя ли – и това е заслуга на Европейския парламент?

Алекс: Кое? Катрин ли? Е, прекаляваш – заслугата за Катрин е моя!

Виктор: Не ти говоря за Катрин, а за програмата Еразъм. Благодарение на Европейския парламент парите за Еразъм бяха увеличени. И сега ще ти още нещо, което съм сигурен, че ще те зарадва – нашето училище отново е подало проект по Еразъм и ако го спечели, има вероятност тази Катрин да се появи с френската група тук.

Алекс: А с това вече ме гръмна! Ако това стане, ще съм му благодарен цял живот на този Европейски парламент. Нали не ме будалкаш?

Виктор: По-сериозен не мога да бъда. И още една случка ще ти припомня. Спомняш ли си какво се случи като пътувахме до Германия?

Алекс: Че как да не си спомням – висяхме на летището, имаше някакви проблеми със самолета и се наложи да останем в Мюнхен. Бях се притеснил, щото си бях изхарчил всичките евра. Вече си представях как ще спя на пода на летището, гладен и жаден. Ама накрая ни настаниха в хотел, даже и ни нахраниха.

Виктор: Точно така, Алекс, и това е пак благодарение на защитата на правата на пътниците – тоест на Европейския парламент. Иначе щеше да се обтягаш гладен на пода – смее се.

Алекс: Абе то, това не беше толкова страшно, но нали помниш какво ме сполетя по време на престоя в Германия, та се наложи с бърза помощ да ме

карт до болницата. Ама бързо се оправих! Добре, че си бях взел здравната карта, дето е валидна за Европейския съюз.

Виктор: Ето, видя ли, и това е благодарение на Европейския парламент! Обясни му на чичо ти Коста, че само ти пълни главата с измишльотини. Всъщност не с измишльотини, а с дезинформация! - смее се.

Алекс: Викторе, май ме убеди! Я дай и аз да видя тази книжка.

Виктор: Ще ти я дам, но при едно условие – идваш с мен да гласуваме.

Алекс: Нали си приятел, как да ти откажа! И не само това, беше убедителен. Все едно, че си учил гражданско образование. Хайде сега да излизаме, че ни чакат приятелите. Може и тях да ги навием да гласуват. То било готино да гласуваш на европейски избори! Нали сме европейци! А и Катрин може да дойде в България - благодарение на Европейския парламент! Ох, ще трябва да напредна с френския!

Европейски диалог 2

/образователна пиеса/

АВТОР: проф. д-р Ингрид Шикова

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА: Ина и Гергана – ученички в 12-ти клас

Двете ученички – Ина и Гергана - се срещат в средата на сцената, все едно са тръгнали на разходка.

Ина: Здравей, Гери!

Гери: Здравей, Ина! Къде си тръгнала? /смее се /. Да не бързаш за среща?

Ина: Не, Гери. Всъщност бързам за среща, но не такава, за която си мислиш. Имаме среща на младшите посланици на Европейския парламент. Важни задачи ни предстоят.

Гери: */леко подигравателно/* Вие много се вживяхте в тези европейски дела. Преди малко срещнах Алекс и Виктор и те нещо са се побъркали на тази тема, нещо ми разправят за избори, за гласуване. А мен изобщо не ме интересуват тези неща.

Ина: */и тя леко подигравателно/* А какво те интересува – само роклята за бала ли? Бъди спокойна, ще бъдеш най-готината на бала.

Гери: Ина, хайде да не спорим, че наистина свят ми се е завил с тази тоалет за бала.

Ина: И какво толкова?

Гери: Поръчах си страхотна рокля по Интернет. Но се оказа, че не ми стои добре. Абе, не се харесах. И сега не знам как ще кажа на нашите – сума пари ми дадоха за роклята. Много съм притеснена.

Ина: Е, това ли ти бил проблемът? Ти нещо за правата на потребителите в Европейския съюз да си чувала? Знаеш ли, че в рамките на 14 дни можеш да върнеш роклята без проблем.

Гери: Ти будалкаш ли ме? И какво да им кажа – „връщам роклята, щото не се харесвам в нея“.

Не се шегувай, че наистина съм много зле.

Ина: Изобщо не се будалкам, а ти говоря съвсем сериозно, до 14 дни можеш да върнеш роклята без да посочваш основание. Опитай и ще видиш. Ето затова харесвам Европейския съюз. Защото защитава правата ни. Но трябва да си ги знаем.

Гери: Ей, ти ме спаси! */прегръща Ина/*

Ина: */смее се/* Не аз, а директивата на Европейския съюз за защита на потребителите. Хайде да те водя с мен на срещата, може и на теб да ти хареса. Готвим се да гласуваме на изборите за Европейски парламент. Нали ще гласуваме за първи път. Важно е!

Гери: Абе, нали вече ти казах, че изобщо не ме вълнуват никакви си избори. Ти се вълнуваш, защото си решила да учиш Европеистика в Софийския, а аз планирам да уча моден дизайн и то в чужбина – засега съм се ориентирала към Италия. Само, че още не знам как стои въпросът с таксите. Видях таксите за италианците, но за българите може да са и по-високи.

Ина: Гери, и този проблем ще го решим и то веднага. Таксите за университетите в Европейския съюз са еднакви за всички негови граждани, което означава, че колкото плащат италианските студенти, толкова ще плащаш и ти. Идеята ти никак не е лоша да учиш моден дизайн в Италия. Само, че как ще се разделиш с твоя принц?

Гери: Вярно ли? Ти къде ги научи тези работи? В групата на младшите посланици на Европейския парламент ли? Започваш да ме заинтригуваш, ще взема и аз да се присъединя към вас. Честно казано още не съм съвсем сигурна за Италия, може и тук да остана да уча дизайн. Ходих на една изложба в София на млади български дизайнери – страхотни модели бяха направили. Имам още време да помисля. Пък и нали знаеш, Виктор иска да учи в България. Ако замина, това ще бъде краят. /тъжно/
Ина: Мисли, мисли! Само ще ти напомня, че има и програма Еразъм, по която ако учиш тук, можеш да отидеш за един-два семестъра в университет в друга държава в Съюза и то със стипендия. Можете дори двамата с Виктор да отидете по Еразъм.

Гери: Сега ако ми кажеш, че и това е от Европейския съюз, вече тотално ще ме спечелиш за каузата.

Ина: Естествено, че е от Европейския съюз. Дори благодарение на Европейския парламент, средствата за програмата Еразъм са увеличени. А за Виктор – всичко ми е ясно. Любов! Ама и той много си пада по теб.

Гери: /срамежливо/ То... и аз много си падам по него.

Ина: И като се падаш по него, трябва да ти кажа, че той със сигурност ще гласува на европейските избори. Любовта иска жертви, така че не се прави на апатична, ами идвай да навием и другите съученици да гласуват.

Тръгват си двете заедно, обсъждайки оживено.

Европейски диалог 3

/образователна пиеса/

АВТОР: проф. д-р Ингрид Шикова

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА: Георги и Никол – ученици; Мария – баба на Георги

Стаята на баба Мария. Тя е седнала и шие /или плете.

Пристигат Георги и Никол. Георги носи сак, пълен с дрехи. Никол е обута в скъсани дънки.

Георги: Добър ден, бабо! Как си? Това е Никол.

Баба Мария: Добре сте дошли! Сядайте, сядайте. Сега ще ви почерпя с екологични ябълки.

Георги: Бабо, остави черпенето. Дошъл съм с важна задача за теб. */усмихва се дяволито/*

Баба Мария: Добре де, казвай! Каква е тази толкова важна задача?

Георги: Бабо, трябва да се включиш в подкрепа на кръговата икономика. Подава ѝ сака.

Баба Мария: Това пък какво е? Гошко, пак си измислил нещо. */Размахва пръст заканително./*

Георги: Не, бабче, Европейският съюз го измисли. Сега ще ти обясня с пример – мама напълни този сак с дрехи и каза, че ще ги изхвърля, защото тук-там били скъсани и протрити. Но, аз взех сака и идвам при теб – ти си вълшебница, ще ги позакърпиш и готово. Пак ще си нося любимите тениски. Това е кръговата икономика – нищо не се изхвърля, преработва се, поправя се и пак се използва.

Баба Мария: А това ли било, Гошко! Че то ние тази кръгова икономика сме я прилагали едно време – на дядо ти що чорапи съм изкърпила, ама сега се

научихте да хвърляте и купувате ново. Прав е Европейският съюз – трябва да се поправя.

/Обръща се към Никол./ Николинке, я донеси и твоите панталонки да позакърпя, че я гледай колко са окъсани. Не може толкова хубаво момиче да ходи окъсано.

Георги: Бабооо! Първо ти казах, че тя се казва Никол и второ, сега такава е модата – дънките да са скъсани.

Никол: Нищо, нищо, аз всъщност съм кръстена на моята баба Николина. И тя ми казва Николинке.

Георги: Хайде, бабо, ние ще тръгваме, че отиваме на среща.

Баба Мария: Каква среща бе, Гошко? Нали сте тук двамата – вече сте се срещнали.

Георги: Бабо, ние с Никол сме младши посланици на Европейския парламент. Имаме среща с госпожа Димова – тя е старши посланик. Ще се подготвяме за европейските избори на 9 юни.

Баба Мария: Пак ли избори ще има? То нали скоро ходихме, та с машините нещо се обърка.

Георги: Бабо, това са европейски избори, ама Никол може да ти обясни по-добре. Тя знае всичко по темата, така че можеш да ѝ задаваш твоите въпроси.

Никол: На 9 ти юни ще избираме 720 депутати в Европейския парламент. Той е една от най-важните институции на Европейския парламент, защото приема законодателството.

Баба Мария: Това добре, Николче, ама не са ли много тези депутати. Всичките ли ние ще избираме?

Никол: Не, бабо Мария, ние ще избираме 17 български евродепутати, германците ще изберат 96, а малтийците – само 6. Зависи от броя на населението.

Баба Мария: Николче, я ми обясни сега нещо дето го казаха по телевизията – някакъв шпиц кандидат щяло да има? Какъв е този шпиц, баба, че не можах да разбера.

Никол: Много е лесно, бабо Мария, всяка партия, която участва в изборите, посочва своя водещ кандидат, който, ако спечели тази партия изборите, може да стане председател на Европейската комисия.

Баба Мария: А сега ми стана, ясно. Браво, Николче! Ама дай все пак да ти позакърпя панталонките. Нали ще правим кръговата икономика!

Никол се смее.

Георги: Бабо, нямаме време. Имаме да вършим много неща. А като станат готови дрехите, прати ми един СМС. Ще ми трябват за пътуването.

Баба Мария: Какво пътуване, Гошко? Къде си тръгнал? Нали ми каза, че ще учиш в Университета, е това как беше? /замисля се/

Георги: Европеистика, бабо, Европеистика. И Никол ще учи това. Но през юни след изборите ще пътуваме един месец из Европейския съюз – спечелихме младежки карти и ще пътуваме безплатно с влак заедно с Виктор, Алекс, Ина и Гери. Голям купон ще бъде! Та затова ми трябват рециклираните тениски!

Бабо Мария: Късметлии сте вие, деца. Аз като си спомня какво беше порано. Дядо ти Георги реши да ме заведе в Гърция – да видим Солун и Кавала. Това хубаво, ама гледам го – неспокоен. Става в два часа през нощта – къде си тръгнал среднощ, Георги, му викам. А той – отивам в гръцкото посолство за визи. Какви визи по нощите, бе Георги, кой дава визи сега? Отивам да пазя ред, Маре, че знаеш ли какви са опашките, списъци правят, та като дойдат консулите сутринта, да съм от първите и тръгна. Е, така, беше! /въздъхва/ Добре, че вие сега сте свободни да пътувате, ама да знаете, че не винаги е било така!

Никол: Знаем, бабо Мария, затова ще гласуваме на европейските избори за обединена Европа.

Георги: Хайде, бабче, оставяме те с кръговата икономика. Прегръщат се. И ми прати СМС да дойда да си ги взема, нали?!

Баба Мария слага в платнена торбичка няколко ябълки и ги дава на Никол.

Баба Мария: Ето, няколко ябълки от моите – да си хапнете. Само Гошо да ми върне платнена торбичка, че с нея си пазарувам. Нали трябва да сме екологични, без найлонови торби както казва Европейският съюз. /Намига закачливо/

Никол: Довиждане и от мен, бабо Мария! Благодаря за биоябълките. Ще ти върнем непременно торбичката.

Тръгват си.

Баба Мария: Добро момиче, ама защо ходи толкова окъсано! Хайде, аз да се захващам с кръговата икономика.

Отваря сака и вади старите тениски.

Епилог

На сцената излизат Виктор, Алекс, Ина, Гери, Георги и Никол – всички са с раници за път. След тях идва и баба Мария с бастунчето.

Баба Мария: Гласувахме за Европа, а сега на добър път, деца! И да ми пратите снимки по Вайбъра!

Прегръщат я и тръгват весело.

Баба Мария: Луди-Млади! Животът е пред тях. И цяла Европа е тяхна, да са живи и здрави! Е, хайде и аз да бързам, че ще закъснея за курса по компютри по европейската програма. Маха с ръка и излиза.

Завеса!

5.2. Проверка на знанията - тестове

5.2.1. Проверка на знанията за Европейския парламент

1. На коя дата ще се проведат изборите за Европейски парламент в България през 2024г.?

а/ на 6 юни

б/ на 9 юни

в/ ще може да се гласува и през четирите дни от 6 до 9 юни

г/ на 8 юни

2. Каква е изборителна възраст за участие в изборите за Европейски парламент в държавите-членки на Европейския съюз?

а/ 18 години във всички държави-членки на Европейския съюз

б/ 16 години във всички държави-членки на Европейския съюз

в/ Възрастта за участие в европейските избори е различна в държавите-членки на ЕС

г/ 15 години

3. Колко членове на Европейския парламент ще избираме в България?

а/ 18

б/ 17

в/ 21

г/ 23

4. На колко години се провеждат избори за Европейски парламент?

а/ на всеки 6 години

б/ на всеки 5 години

в/ на всеки 4 години

г/ на всеки 3 години

5. По каква процедура се провеждат европейските избори?

а/ по обща единна процедура за всички държави-членки на Европейския съюз

б/ по националните процедури на държавите –членки на Европейския съюз

в/ по процедура, определена от омбудсмана

г/ по процедура, определена от Европейския парламент

6. Може ли гражданин на друга държава-членка на Европейския съюз да гласува в България?

а/ не може

б/ може, но при определени условия и изисквания

в/ може без да има допълнителни изисквания и действия

г/ може да гласува на две места

7. Коя държава-членка на ЕС въведе първа онлайн гласуване?

а/ Германия

б/ Франция

в/ Естония

г/ Финландия

8. На колко години трябва да бъда, за да мога да се кандидатирам за български евродепутат?

а/ на 18

б/ на 21

в/ на 25

г/ на 30

9. Мога ли сам/а да се кандидатирам за евродепутат?

а/ да, възможно е

б/ само партиите имат право да предлагат кандидати за евродепутати

в/ възможно е кандидатирането на независим евродепутат, но само от инициативен комитет

г/ Възможно е, но трябва да се присъединя към партия

10. Задължително ли е да се гласува на европейските избори във всички държави-членки на Европейския съюз?

а/ задължително е във всички държави от Европейския съюз

б/ не е задължително в нито една държава-членка на Европейския съюз

в/ в някои държави-членки е задължително, а в други не е задължително

г/ задължително е само за местни избори

11. Коя е първата жена председател на Европейския парламент?

а/ Никол Фонтен

б/ Симон Вейл

в/ Роберта Мецола

г/ Луиз Вайс

12. През коя година Европейският парламент има най-много членове – 785?

а/ 1979

б/ 1989

в/ 2007

г/ 2009

13. Колко евродепутати ще бъдат избрани на европейските избори през 2024 г.?

а/ 720

б/ 705

в/ 751

г/ 785

14. Кой е най-възрастният евродепутат през цялата история на Европейския парламент?

а/ Симон Вейл

б/ Елмар Брок

в/ Манолис Глезос

г/ Егон Клепш

15. Кой въвежда за първи път в историята избори чрез гласуване?

а/ Перикъл

б/ Софокъл

в/ Патрокъл

г/ Сократ

16. В коя държава кралете са избирани от благородниците?

а/ няма такава държава

б/ Полша

в/ Швеция

г/ Дания

17. Коя е първата държава в Европа, която дава политически права на жените?

а/ Франция

б/ Полша

в/ Финландия

г/ Италия

18. Предшественик на Европейския парламент е Общата асамблея на

а/ Европейска общност за въглища и стомана

б/ Европейска икономическа общност

в/ НАТО

г/ Обединените нации

19. През коя година се провеждат първите преки избори за Европейския парламент?

а/ 1952

б/ 1963

в/ 1979

г/ 1981

20. Къде е официалното седалище на Европейския парламент?

а/ Брюксел

б/ Люксембург

в/ Страсбург

г/ и в трите града – Брюксел, Страсбург и Люксембург

21. Как се групират членовете на Европейския парламент?

а/ По националност

б/ По европейски политически партии

в/ Няма групиране

г/ По интереси

22. Европейският парламент няма право да:

а/ Одобрява законодателство

б/ Одобрява бюджета

в/ Предлага законодателство

г/ Контролира Европейската комисия

23. Кой е първият председател на пряко избрания Европейски парламент?

а/ Симон Вейл

б/ Егон Клепш

в/ Пат Кокс

г/ Йежи Бузек

24. Колко жени са били председатели на Европейския парламент?

а/ Нито една

б/ Три

в/ Една

г/ Шест

25. Кой има право да предлага законодателни актове на Европейския парламент?

а/ Всеки член на Европейския парламент

б/ Европейската комисия

в/ Европейският омбудсман

г/ Европейският съвет

26. Максималният брой членове на Европейския парламент, определен от Лисабонския договор е:

а/ 865

б/ 675

в/ 751

г/ 750

27. Може ли ученик или студент да гласува за членове на Европейския парламент от България да гласува в българския град, където учи?

а/ Не може

б/ Може само с лична карта

в/ Може, но трябва да представи лична карта, заверена студентска /ученическа книжка и декларация

г/ Трябва да гласува само по постоянен адрес в мястото, където е регистриран, а не където учи.

28. Мога ли да гласувам с преференции на изборите за членове на Европейския парламент от България?

а/ Може, но се отбелязва само един предпочитен кандидат / една преференция

б/ Не може да се гласува преференциално

в/ Може да се отбележат три преференции

г/ Може да се отбележат до пет преференции

29. От каква националност е Роберта Мецола – председателка на Европейския парламент 2022-2024г.?

а/ Италия

б/ Испания

в/ Малта

г/ Португалия

30. Коя от наградите е присъдена на Европейския съюз?

а/ Нобелова награда за мир

б/ Награда на ООН

в/ Награда на Съвета на Европа за правата на човека

г/ Награда за най-активен член на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа

Отговори: 1.б/; 2.в/; 3.б/; 4.б/; 5.б/ ; 6.б/; 7.в/; 8.б/; 9.в/; 10. в/; 11.б/; 12.в/; 13.а/; 14.в/; 15.а/; 16.б/; 17.в/; 18.а/; 19.в/; 20.г/; 21.б/; 22.в/; 23.а/; 24.б/; 25.б/; 26.в/; 27.в/; 28.а/; 29.в/; 30.а/

5.2.2. Проверка на знанията за европейските избори

1. Кой въвежда за първи път в историята избори чрез гласуване?
 - а/ Перикъл
 - б/ Софокъл
 - в/ Патрокъл
 - г/ Сократ

2. В коя държава кралете са избирани от благородниците?
 - а/ Няма такава държава
 - б/ Полша
 - в/ Швеция
 - г/ Дания

3. Коя е първата държава в Европа, която дава политически права на жените?
 - а/ Франция
 - б/ Полша
 - в/ Финландия
 - г/ Италия

4. Предшественик на Европейския парламент е Общата асамблея на
 - а/ Европейска общност за въглища и стомана
 - б/ Европейска икономическа общност
 - в/ НАТО
 - г/ Обединените нации

5. През коя година се провеждат първите преки избори за Европейския парламент?

а/ 1952

б/ 1963

в/ 1979

г/ 1981

6. Колко членове ще има Европейският парламент след изборите през 2024?

а/ 751

б/ 571

в/ 631

г/ 720

7. Къде е официалното седалище на Европейския парламент?

а/ Брюксел

б/ Люксембург

в/ Страсбург

г/ И в трите града –Брюксел, Страсбург и Люксембург

8. Как се групират членовете на Европейския парламент?

а/ По националност

б/ По европейски политически партии

в/ Няма групиране

г/ По интереси

9. Европейският парламент няма право да:

- а/ Одобрява законодателство
- б/ Одобрява бюджета
- в/ Предлага законодателство
- г/ Контролира Европейската комисия

10. Кой е първият председател на пряко избрания Европейски парламент?

- а/ Симон Вейл
- б/ Егон Клепш
- в/ Пат Кокс
- г/ Йежи Бузек

11. Колко жени са били председатели на Европейския парламент?

- а/ Нито една
- б/ Три
- в/ Една
- г/ Шест

12. Кой има право да предлага законодателни актове на Европейския парламент?

- а/ Всеки член на Европейския парламент
- б/ Европейската комисия
- в/ Европейският омбудсман
- г/ Европейският съвет

13. Максималният брой членове на Европейския парламент, определен от Лисабонския договор е:

а/ 865

б/ 675

в/ 751

г/ 750

14. На коя дата ще се проведат изборите за Европейски парламент в България през 2024 г.?

а/ На 6 юни

б/ На 9 юни

в/ Ще може да се гласува и през четирите дни от 6 до 9 юни

г/ На 8 юни - събота

15. Каква е избирателна възраст за участие в изборите за Европейски парламент в държавите-членки на Европейския съюз?

а/ 18 години във всички държави-членки на Европейския съюз

б/ 16 години във всички държави-членки на Европейския съюз

в/ Възрастта за участие в европейските избори е различна в държавите-членки на Европейския съюз

г/ 14 години във всички държави-членки на Европейския съюз

16. Колко членове на Европейския парламент ще избираме в България през 2024?

а/ 18

б/ 17

в/ 21

г/ 22

17. На колко години се провеждат избори за Европейски парламент?

а/ На всеки 6 години

б/ На всеки 5 години

в/ На всеки 4 години

г/ На всеки 7 години

18. По каква процедура се провеждат европейските избори?

а/ По обща единна процедура за всички държави-членки на ЕС

б/ По националните процедури на държавите-членки на ЕС

в/ По специална процедура, определена от Европейската комисия

г/ По процедура, определена от Европейския Омбудсман

19. Може ли гражданин на друга държава-членка на ЕС да гласува за членове на Европейския парламент в България?

а/ Не може

б/ Може, но при определени условия и изпълнение на изисквания за подаване на молба и документи

в/ Може, без да има допълнителни изисквания и действия

г/ Може, но само в местни избори, ако живее в България

20. Коя държава-членка на ЕС въведе първа онлайн гласуване?

а/ Германия

б/ Франция

в/ Естония

г/ Швеция

21. На колко години трябва да бъда, за да мога да се кандидатирам за български евродепутат?

а/ На 18

б/ На 21

в/ На 25

г/ На 33

22. Мога ли сам/а да се кандидатирам за евродепутат?

а/ Да, възможно е

б/ Само партиите имат право да предлагат кандидати за евродепутати

в/ Възможно е кандидатирането на независим евродепутат, но само от инициативен комитет

г/ Трябва задължително да съм член на партия и тя да ме кандидатира

23. Може ли ученик или студент да гласува за членове на Еворпейския парламент от България да гласува в българския град, където учи?

а/ Не може

б/ Може само с лична карта

в/ Може, но трябва да представи лична карта, заверена студентска /ученическа книжка и декларация

г/ Трябва да гласува само по постоянен адрес в мястото, където е регистриран, а не където учи.

24. Мога ли да гласувам с преференции на изборите за членове на Европейския парламент от България?

а/ Може, но се отбелязва само един предпочитен кандидат / една преференция

б/ Не може да се гласува преференциално

в/ Може да се отбележат три преференции

г/ Може да се отбележат до пет преференции

25. Кога жените в България получават правото да гласуват?

а/ 1879

б/ 1882

в/ 1912

г/ 1944

26. Възможно ли е да се провеждат едновременно избори за Европейски парламент и национални парламентарни избори?

а/ не възможно

б/ възможно е, но в различни часове

в/ възможно е, но в два поредни дни

г/ възможно е без допълнителни изисквания

27. Колко време продължава мандатът на председателя на Европейския парламент?

а/ 5 години

б/ 3 години

в/ 6 години

г/ 2 години и 6 месеца

28. Кой държава има най-много места в Европейския парламент?

а/ Франция

б/ Германия

в/ Испания

г/ Полша

29. Какъв е най-големият брой евродепутати, който може да има държава – членка на Европейския съюз?

а/ 100

б/ 96

в/ 88

г/ 85

30. Какъв е най-малкият брой евродепутати, които може да има държава-членка на Европейския съюз?

а/ 10

б/ 6

в/ 5

г/ 1

Отговори: 1.а/; 2.б/; 3.в/; 4.а/; 5.в/ ; 6.г/; 7.г/; 8.б/; 9.в/; 10. а/; 11.б/; 12.б/; 13.в/; 14.б/; 15.в/;
16.б/; 17.б/; 18.б/; 19.б/; 20.в/; 21.б/; 22.в/; 23.в/; 24.а/; 25.г/; 26.г/; 27.г/; 28.б/; 29.б/; 30.б/